

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11Co/23/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8213202278
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Šamo
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8213202278.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha 3, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpený Fridrich Paľko, s.r.o., IČO: 36 864 421, Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanému: K. E., bytom H. XXX, o zaplatenie 408,94 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č. k. 1C/77/2013-22 zo dňa 10.9.2013, jednomyseľne takto

rozhodol:

R u š í rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom návrh žalobcu zamietol. V dôvodoch tohto rozsudku uviedol, že žalobca sa podaným návrhom domáhal podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu proti žalovanému zaplatenia sumy 408,94 eur s prísl. s tým, že ide o konanie s nízkou hodnotou sporu a s cezhraničným charakterom - sídlo žalobcu v Českej republike. Žalobca odôvodnil svoj nárok voči žalovanému v bode 8.1. tlačiva A tým, že je indosatárom, t.j. nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný na zmenkovú sumu uvedenú v zmenke, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa - POHOTOVOSTI, s.r.o. (indosant). Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom žalovaný doteraz na zmenkovú sumu a úroky zaplatil 320,- eur. Zmenková listina je opatrená doložkou bez protestu. V bode 8.2. tlačiva A uviedol ako písomné dôkazy na podporu svojej pohľadávky originál zmenky, ďalej splnomocnenie pre právneho zástupcu, výpis z obchodného registra žalobcu a osvedčenie na registráciu na daň z pridanej hodnoty. Z pripojených písomných listín podľa bodu 8.2.1., t.j. zo zmenky vyplynulo, že bola vystavená žalovaným pre prvotného zmenkového veriteľa - indosanta a to spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava. Rovnako z tejto zmenky vyplynulo, že miesto splatnosti bolo dohodnuté v sídle spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, SR. Z výpisu z obchodného registra vedeného Mestským súdom v Prahe, oddiel C, vložka 81616 súd zistil, že žalobca má aktuálnu adresu sídla na adrese uvedenej v tlačive A v Českej republike a aktuálny predmet podnikania má výroba, obchod a služby neuvedené v prílohách 1 až 3 Živnostenského zákona a to s účinnosťou od 08.01.2013. Z aktuálneho výpisu obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, ktorá bola prvým zmenkovým veriteľom na doloženej zmenke vyplynulo, že predmetom činnosti spoločnosti je aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Zo spisu súdu sp. zn. 1Er 358/2011 bolo zistené, že voči žalovanému bolo vedené exekučné konanie, ktoré sa skončilo zastavením exekúcie v exekučnej veci oprávneného PohotovostĚ, s.r.o pre nesplnenie podmienok vykonateľnosti exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku, v ktorom rozhodcovský súd opomenul aplikovať príslušné kogentné vnútroštátne a európske normy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Z týchto dôvodov bolo namieste, aby žalobca predložil zmluvu o úvere spísanú so žalovaným za účelom zistenia oprávnenia zmenku vyplniť, resp. posúdiť, či sa jednalo o zmenku zabezpečovaciu v zmysle ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z.

o spotrebiteľskom úvere. Podľa článku 4 bod 4 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ak sa súd alebo tribunál domnieva, že informácie, ktoré poskytol žalobca, nie sú dostatočne jasné alebo primerané, alebo ak tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nie je správne vyplnené, a pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, dá žalobcovi možnosť tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky doplniť alebo opraviť, alebo predložiť týmto orgánom určené doplňujúce informácie alebo dokumenty, alebo vziať pohľadávku späť, a to v lehote určenej týmto orgánom. Na tento účel súd alebo tribunál použije vzorové tlačivo B, ako je uvedené v prílohe II. Po preštudovaní Návrhu na uplatnenie pohľadávky, t.j. tlačiva A, podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, tvrdení žalobcu v bode 8. Údaje o pohľadávke a doložených písomných dôkazov v bode 8.2., súd vyzval žalobcu tlačivom B podľa vyššie uvedeného článku 4 bod 4 na konkrétne doplnenie, resp. opravu konkrétnych častí - oddielov tlačiva A - Návrhu na uplatnenie pohľadávky v lehote do 31.05.2013. Konkrétne súd tlačivom B vyzval žalobcu, aby tento súdu uviedol konkrétny právny titul, na základe ktorého bola zmenka vystavená a vyplnená s uvedením prvotného právneho vzťahu medzi pôvodnými účastníkmi, pretože len tak môže súd zistiť či ide o spotrebiteľský alebo iný právny vzťah, a teda aké právo sa má na daný spor použiť, pričom to má význam aj na určenie miestnej a vecnej príslušnosti súdu. Súčasne ho vyzval, aby súdu zaslal ako prílohu návrhu aj právny titul, na základe ktorého bola zmenka vystavená a vyplnená a zároveň bol poučený, že ak tento návrh nedoplní, resp. neopraví v uvedenej lehote, súd návrh zamietne v súlade s podmienkami ustanovenými v Nariadení č. 861/2007/ES. Žalobca reagoval na túto žiadosť súdu o doplnenie, resp. opravu tlačiva A odpoveďou, v ktorej uviedol, že poskytol súdu dostatočne jasné a primerané informácie o uplatnenej pohľadávke, ktorá je založená na zmenkových nárokoch vyplývajúcich z platnej zmenky. Žalobca predložil súdu originál zmenky. Zmenkové informácie preniesol presne do návrhu, a preto neostáva z jeho strany čo doplniť alebo opraviť. Žalobca uviedol, že uplatňuje majetkové práva zo zmenky a nie z pohľadávky. Žalobca disponuje len indosovanou zmenkou a nemá k dispozícii iné primerané a presné údaje alebo listiny, ktoré súd vyžaduje a ktoré by mohol nad rámec už v návrhu uvedeného súdu oznámiť alebo predložiť. Vzhľadom na uvedené žalobca nemá dostatočne presné a primerané údaje na to, aby mohol zodpovedne zhodnotiť typ zmenky a titul jej vzniku. Ďalej žalobca uviedol, že vyplnil tlačivo na uplatnenie pohľadávky, ktorá vyjadruje zmenkové nároky. Na preukázanie vzniku zmenkových nárokov predložil súdu originál platnej zmenky. Táto obsahuje všetky dostatočne jasné a primerané informácie o vyčíslenej pohľadávke, ktorú uplatňuje. Prípustnosť uplatneného nároku je daná platnosťou zmenky. Doplnenie alebo oprava tlačiva na uplatnenie pohľadávky preto nesúvisí s prípustnosťou uplatneného nároku. Ďalej uviedol, že príslušnosť súdu v tejto veci vyplýva priamo z Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 a príslušné sú okresné sudy v Slovenskej republike, pretože sa jedná o drobný spor, hoci sa týka zmenky.

Následne súd v súlade s čl. 4 bod 4 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie s nízkou hodnotou sporu rozhodol tak, že návrh žalobcu zamietol a to z dôvodov, že tento aj napriek výzve súdu na tlačivo B, tlačivo Návrhu na uplatnenie pohľadávky - A nedoplnil a neopravil v rámci určenej lehoty tak, ako ho na to vyzval súd.

Ďalej súd v dôvodoch svojho rozhodnutia podrobne zdôvodnil svoj postup s tým, že v závere poukázal na čl. 19, podľa ktorého pokiaľ toto Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Z vyššie uvedeného čl. 19 je zrejmé, že ak niečo nie je upravené v tomto Nariadení, použije sa vnútroštátna úprava procesného práva, t.j. v tomto prípade Občiansky súdny poriadok. V Nariadení nie je uvedené akou formou rozhodnutia rozhoduje súd, ak zamietá návrh podľa čl. 4 bod 4 a O.s.p. nepozná také zamietnutie návrhu, preto Občiansky súdny poriadok ani nestanovuje formu rozhodnutia, akou sa má rozhodnúť. Najbližšie je úprava Občianskeho súdneho poriadku upravená v § 43, podľa ktorého súd návrh na začatie konania odmieta, ak žalobca ani v lehote stanovenej súdom neodstráni vady návrhu, na čo ho súd vyzve uznesením. V takomto prípade sa rozhoduje o odmietnutí návrhu podľa O.s.p. uznesením. Keďže v Nariadení, ani v Občianskom súdnom poriadku nie je stanovená forma rozhodnutia pri zamietnutí návrhu podľa čl. 4 bod 4 Nariadenia, súd rozhodol rozsudkom podľa § 152 a nasledujúcich O.s.p. a vzhľadom na bod (26) v preambule Nariadenia, pripustil voči rozsudku opravný prostriedok.

O trovách konania účastníkov súd nerozhodoval, pretože v tomto štádiu konania súd rozhodol o zamietnutí Návrhu na uplatnenie pohľadávky - tlačivo A podľa čl. 4 bod 4 Nariadenia, a to pre neodstránenie nedostatkov návrhu vo výzve súdu na tlačivo B, tak ako je to vyššie špecifikované. Podľa Nariadenia sa žalovanému v tomto štádiu nedoručuje ani tlačivo A - Návrh na uplatnenie pohľadávky zo strany žalobcu, ani tlačivo B - Výzva na odstránenie nedostatkov, ani odpoveď žalobcu a ani rozhodnutie súdu o zamietnutí návrhu. Z tohto dôvodu v tomto štádiu konania v súlade s Nariadením súd nezasielal uvedené písomnosti žalovanému.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol tento zmeniť a jeho návrhu vyhovieť.

Odvolanie odôvodnil tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., keďže účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že nesúhlasí s postupom súdu, ktorý ho vyzval na doplnenie, či opravu návrhu, ktorá nie je pre prejednanú vec relevantná a splnením takejto výzvy podmieňoval ďalší postup v konaní. Zdôraznil, že nemá vedomosť o iných vzťahoch medzi pôvodným vlastníkom zmenky a vystaviteľom zmenky. Žalobca je vlastníkom papiera, ktorý nadobudol na základe indosamentu a žiadne iné informácie, či dokumenty k zmenke nemá a v zmysle platného právneho poriadku ani nepotrebuje mať na to, aby mohol uplatňovať práva s týmto cenným papierom spojené. Požadovanie iných dokumentov ako originálu zmenky pre uplatnenie zmenkového nároku, predovšetkým pri uplatnení nároku zo strany indosatára, je neprípustné a nezákonné. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených zákonom č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Zdôraznil ďalej, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Žalobca zásadne nesúhlasil s tým, že súd je v tomto konaní oprávnený z úradnej povinnosti skúmať, či ide o spotrebiteľský vzťah. Súd neuvádza žiadne konkrétne argumenty a rozhodnutie súdu je potrebné považovať za arbitrárne a nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Z odôvodnenia totiž musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Žalobca trval na tom, aby súd konal v zmysle právneho poriadku a vyhol sa kreovaniu svojej preskúmvacej právomoci tam, kde mu to právny poriadok neumožňuje. Právny poriadok neumožňuje súdu preskúmať a na prejednanú vec vzťahovať zmluvné vzťahy, ktoré s danou vecou nesúvisia a podľa právneho poriadku nemôžu súvisieť. Súd rozsah podľa neho významných skutočností rozširuje svojvoľne bez návrhu účastníkov, čím porušuje kontradiktórnosť súdneho procesu. Žalobca v skutočnosti o existencii iného vzťahu medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalovaným vôbec netvrdil, teda nebol nositeľom dôkazného bremena. Súd v sporovom konaní môže svoje rozhodnutie zakladať len na takých tvrdeniach, ktoré sú produkované účastníkmi konania a nie na tvrdeniach, v ktorých pôvod súd nachádza v iných konaniach a tieto tak nie sú výsledkom dokazovania. Súd prvého stupňa ignoroval ust. § 17 Zákona o šekoch a zmenkách, podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálné námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahu s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže v sporovom konaní nemôže tak konať žalovaný, tým menej tak môže robiť sám súd. Námietka musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým žalovaný v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu na seba prevzal súd. Poukázal na to, že súd v danom prípade porušil poučovaciu povinnosť v zmysle § 5 ods. 1 O.s.p.. Napriek tomu, že súd uvádza, že nevie určiť, či ide o spotrebiteľský vzťah, celé právne posúdenie veci vychádza z toho, že právny vzťah medzi účastníkmi je spotrebiteľským vzťahom. Súd tak v rozhodnutí vychádza z nepreukázanej skutočnosti a takáto nemôže byť podkladom pre rozhodnutie podľa § 153 O.s.p.. Rozhodnutie súdu nie je možné založiť na dohadoch. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3, ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Prvostupňový súd požadoval od žalobcu preukázanie skutočností, o ktorých objektívne nemal žiadnu vedomosť a nemal k dispozícii ani požadovaný listinný dôkaz. Súdom požadované doplnenie návrhu, a teda tvrdená údajná povinnosť žalobcu mať dokumenty, na základe ktorých mala údajne byť zmenka vystavená, nevyplývajú z právneho poriadku a sú zo strany súdu

fabulované. Pokiaľ súd poukazuje na rozhodnutie Nemeckého Najvyššieho súdu z roku 1965, žalobca uviedol, že obsah tohto rozhodnutia mu nie je známy a toto rozhodnutie mu nie je dostupné, z tohto dôvodu nie je možné k použitiu tohto rozhodnutia pre prejednávany prípad zaujať relevantné stanovisko. Vo všeobecnosti však považoval za potrebné konštatovať, že toto rozhodnutie nie je aplikovateľné na prejednávany prípad a to z dôvodu, že rozhodnutie Nemeckého Najvyššieho súdu je takmer 50 rokov staré, v období jeho vzniku neexistovalo Európske spotrebiteľské právo, na ktorom súd založil svoje rozhodnutie a zároveň, ak súd nebol schopný na podporu svojho názoru o prelomení zásady abstraktnosti zmenky nájsť neskoršie rozhodnutie, zrejme ide o prekonaný a ojedinelý názor, z ktorého nie je možné vychádzať. Rozhodnutie Nemeckého Najvyššieho súdu nemôže negovať aplikáciu platnej právnej úpravy, ktorá je súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Nemecký Najvyšší súd pri rozhodovaní o veci rozhodoval podľa nemeckého práva, ktoré sa nepochybne v oblasti zmenkového práva odlišuje od slovenského zmenkového práva, ktoré je súd povinný aplikovať v tejto veci. Súd nemôže rozhodovať spor na základe nemeckého práva alebo s použitím nemeckej judikatúry. Žalobca v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 22.8.2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000 a zdôraznil, že zmenkový záväzok je celkom samostatný a oddelený od prípadného záväzku, ktorý bol pôvodom jeho vzniku. Zabezpečovacia zmenka ako prostriedok zabezpečenia je samostatným nárokom nezávislým dokonca na existencii zabezpečenej pohľadávky. Z uvedených skutočností tak jednoznačne vyplýva, že súd nemôže od žalobcu požadovať preukázanie vzťahu medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalovaným, pretože ide o celkom odlišný právny vzťah, než aký je predmetom tohto súdneho konania.

Žiadosť súdu o doplnenie návrhu tak bola celkom neopodstatnená, ak žalobca požadované dokumenty nedoplnil, nemohlo dôjsť k zamietnutiu návrhu podľa čl. 4 ods. 4 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007.

Odvolačný súd podľa § 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal jej preskúmania a dospel k záveru, že jeho odvolanie je dôvodné.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa jednoznačne vyplýva, že súd postupoval v zmysle § 43 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s čl. 4 bod 4 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Odvolací súd má za to, že aj tlačivo Návrhu na uplatnenie pohľadávky obsahovalo opis dôkazov, ktoré podporujú pohľadávku žalobcu a z takto vyplneného tlačiva nemožno dospieť k záveru, že by tieto neboli dostatočne jasné alebo primerané. Ak súd prvého stupňa chcel zistiť, či zmenka bola zabezpečovacím prostriedkom plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy, mal postupovať v zmysle čl. 5 bod 2 uvedeného Nariadenia s tým, že podľa čl. 5 bod 3 tohto Nariadenia mal žalovaný odpovedať do 30 dní po doručení tlačiva - Návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva na odpoveď tak, že vyplní časť II. vzorového tlačiva C na odpoveď, pričom v prípade potreby poskytne všetky príslušné podporné dokumenty a zašle ho späť súdu alebo tribunálu alebo akýmkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď. Súd prvého stupňa takto nepostupoval, pričom treba súhlasiť so žalobcom, že tento nemusí mať vedomosť o iných vzťahoch medzi pôvodným vlastníkom zmenky a vystaviteľom zmenky a treba súhlasiť aj s tým, že nie je jeho povinnosťou preukazovať to, čo v návrhu na uplatnenie pohľadávky ani netvrdil. Keďže súd prvého stupňa nepostupoval v súlade s čl. 4 a čl. 5 uvedeného Nariadenia, odvolací súd musel napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p.).

Je treba však súhlasiť so súdom prvého stupňa v tom zmysle, že nie je možné oddeľovať spotrebiteľský vzťah a zmenku, ktorá spotrebiteľský vzťah v prospech dodávateľa zabezpečuje s tým, že je súčasne aj jeho povinnosťou skúmať, či uzavretie spotrebiteľskej zmluvy nebolo podmienené podpisom zmenky zo strany spotrebiteľa a či teda vystavenie zmenky v tejto súvislosti nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou alebo či takýto zabezpečovací prostriedok neznamena neprijateľnú zmluvnú podmienku. Dokazovanie týchto skutočností však nie je povinnosťou žalobcu. Ochrana spotrebiteľa v tomto smere vyplýva jednak z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 53 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale tiež aj zo Smernice Rady č. 93/13/EHS.

Ďalej odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že výkonu práva, ktorý je jeho zneužitím, nemôžu súdy poskytnúť ochranu, lebo by to bolo v rozpore nielen s § 3 Občianskeho zákonníka, ale predovšetkým s čl. 36 ods. 1 ELP. To platí i u zmenkových vzťahov, najmä za situácie, kedy ide o vzťah medzi „nerovnými“ subjektmi. Možnosť vznášať kauzálne námietky podľa § 175 ods. 1 O.s.p. tak môže byť v prípade „slabšej“ strany (spotrebiteľa) zachovaná i pri postupe podľa čl. I. § 17 Zákona o zmenkách a šekoch, kedy majiteľ pri nadobúdaní zmenky nekonal vedome na škodu dlžníka (Nález Ústavného súdu ČR z 18.7.2013 sp. zn. IV.ÚS 457/10).

Vzhľadom na tieto dôvody odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.